

sa stajališta profesora društvenih znanosti, zapažanja su većim dijelom univerzalna i zanimljiva svakomu tko se zapitao o svrshodnosti suvremenog pristupa znanosti i visokom obrazovanju.

Autor se nemilice okomljuje na slijepo poštovanje fraza poput mobilnosti, transparentnosti i izvrsnosti, iza kojih se krije nedomišljen pokušaj kopiranja sustava znanosti i visokog obrazovanja SAD-a u nadi da će se Europa tako uzdignuti na istu razinu. Pritom se potkopava višestoljetna tradicija europskih sveučilišta, a pod pritiskom pisanja projekata i radova gube se uvjeti nužni za istinski napredak znanosti: sloboda istraživanja i dokolica potrebna za sazrijevanje zamisli. Još jedna od fraza je i *autonomija sveučilišta*, kojom su zapravo ona izložena nemilosti tržišta: *Autonomija je često eufemizam za nedostatno upravljanje koje štedljiva država sada prepušta samim sveučilištima; a [...] sveučilišta su kao i do sada prepuštena na milost i nemilost politici [...]*. Knjiga se osvrće i na zanemarivanje razvoja znanstvenog nazivlja na matičnom jeziku pod sve većom navalom engleskoga, čime se zapravo gubi dio jezičnog suvereniteta i osiromašuje kultura naroda.

Posebno je oštroumna kritika procjenjivanja kvalitete znanstvenika i znanstvenih istraživanja svođenjem svega na brojčane parametre: *Odbijanje agencija za vrednovanje i osiguranje kvalitete (čak i kad su*

smještene na samim sveučilištima) da se barem u blagim naznakama bave sadržajem znanstvenih radova odaje sve o tome što se trenutačno razumije pod kvalitetom: čisto, golo i jednostavno kvantificiranje. Pri tome se ne razmišlja prema kojim su kriterijima odabrani ti parametri i je li im dana odgovarajuća težina, niti se ozbiljno statistički analiziraju rezultati takvih rangiranja da bi se mogla procijeniti njihova korisnost. Takve su procjene također *slijepo za novo*, tj. ne obuhvaćaju stvarno inovativnu znanost i neočekivane doprinose znanstvenika. Umjesto da znanstvenici razmišljaju o smislu svojih istraživanja, gube se u ispunjavanju postavljenih zahtjeva. *Čim se zna što se od nekoga očekuje, ta se očekivanja ispunjavaju. Treba li više publicirati, više se i publicira; treba li povećati prisutnost na science citation indexu i poboljšati Journal impact factor, i tome se udovoljava – na bilo koji način; ako treba biti više zahtjeva za projektima, ima ih više; treba li pokretati znanost uz pomoć umreženosti, iz tla niču mreže; treba li rekvirirati dodatna sredstva, ona se pronalaze, pa makar to bilo samo na papiru [...]. Evaluacija, doduše, nije u stanju čak ni u naznakama zahvatiti, a kamoli izmjeriti kvalitetu i samosvojnost znanstvenih postignuća, ali kanalizira djelatnosti znanstvenika.*

I podučavanje na sveučilištima sve se više usmjerava na puko učenje da bi se prošli

testovi. Studenti zahvaljujući lakom pristupu informacijama putem interneta površno preljeću preko njih i ne uspijevaju ih steći kao znanje. A i samo znanje se obezvrjeđuje. Ako od njega nema odmah očite koristi, odbacuje se kao suvišno i smatra da je dovoljno samo znati kako doći do informacija. Kvaliteta nastave redovito se procjenjuje putem studentskih anketa, pri čemu se naglasak nerijetko stavlja na primjenu novih medija i dopadljivost predavanja umjesto na njihov sadržaj. Uza sve to, *Bologna* prijeti svođenju sveučilišta na visoke škole, gdje se prema studentima postupa kao prema srednjoškolicima i ne očekuje da doista studiraju, a kamoli da dođu u izravni kontakt sa znanstvenim istraživanjima. Kako je uz iluzorno olakšanje mobilnosti jedan od proklamiranih ciljeva ove najnovije reforme visokog školstva povećanje postotka visokoobrazovanih, to se zapravo postiže sniženjem zahtjeva, gdje *bakalaureat* postaje okončanje studija za one koji to inače ne bi bili sposobni.

Doista je riječ o knjizi koju vrijedi pročitati i u kojoj svaki akademski građanin može naći materijala za razmišljanje, a onda i djelovanje. Zahvaljujući izvrsnom prijevodu Seada Muhamedagića, knjiga se može čitati bez probijanja kroz jezične barijere koje često ostanu i nakon prijevoda.

Jelena MACAN

IN MEMORIAM

Marijan DUMBOVIĆ

Marijan Dumbović (Zagreb, 11. 6. 1938. – 10. 4. 2008.) ubraja se među one zagrebačke obrtnike i poduzetnike kojima pripada važno mjesto u hrvatskom gospodarstvu. On je prvi u Hrvatskoj pokrenuo proizvodnju *bakelitnih* (fenol-formaldehidnih) visokoturažnih brusova iz tzv. *FLEX PROGRAMA*. Bio je to program brusova za ručnu električnu kutnu brusilicu u tvrtki *Rotaflex* u Zagrebu još davne 1972. godine. Za tu njihovu proizvodnju koristila su se domaća fenol-formaldehidna veziva, koja je proizvodila tadašnja tvornica *Chromos – Plastične mase* u sklopu *Kemijskoga kombinata Chromos – Katran – Kutrilin* u Zagrebu. Proizvodnja tih brusova kretala se od 500 kg 1972. g. do 100 t/god. u vrijeme najvećega rasta hrvatske prerađivačke industrije. Tim proizvodima M. Dumbovića najviše su se koristila hrvatska brodogradilišta, osobito u Splitu i Trogiru. Po svojoj su kvaliteti ti brusovi bili usporedivi s tadašnjim domaćim i

stranim istovjetnim proizvodima. Proizvodni program obuhvaćao je brusne ploče za skidanje zavara i obradbu kamena, plastike i dr. promjera od 115 do 230 mm, zatim visokoturažne rezaljke za željezo i kamen promjera također od 115 do 300 mm. Poslije se išlo na uvođenje proizvodnje fenol-formaldehidnih brusnih čepova, brusnih lonaca i ravnih brusnih ploča. Pri kraju svoga radnog vijeka, 2002. godine, Marijan Dumbović uveo je i proizvodnju keramičkih brusova (brusne čepove) za potrebe brodogradilišta, što je također bila novost u Hrvatskoj.

Gospodin Marijan Dumbović bio je čovjek velikog entuzijazma u radu, okretan i sposoban obrtnik kojega treba zapamtiti po uvođenju prve proizvodnje krutih fenol-formaldehidnih i keramičkih brusova u našoj domovini. To je njegov doprinos razvoju Hrvatske.

Dražan HORVAT